

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

ПОГОДЖЕНО

Заступник директора Навчально-наукового інституту фінансів, економіки, управління та права
к.е.н., доцент

Ірина КРЕКОТЕНЬ

« 29 » 03 2024 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії,
д.е.н., професор

Володимир ОНИЩЕНКО

« 05 » 2024 р.

ПРОГРАМА

**ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ІСПИТУ
ДО АСПРАНТУРИ**

Галузь знань: 28 «Публічне управління та адміністрування»

Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»

Рівень вищої освіти: ТРЕТІЙ (ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ)

Програма розглянута та ухвалена на засіданні вченої ради ННІФЕУП
(протокол № 3 від 28 березня 2024 р.)

Полтава 2024

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Вступ на третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти для здобуття наукового ступеня доктор філософії за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування здійснюється на основі здобутого другого (магістерського) рівня вищої освіти або (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста).

Додаткове вступне випробування проводиться для вступників, які здобули ступінь магістра за іншою спеціальністю. Під час випробування вступник повинен продемонструвати компетентності і результати навчання, визначені Стандартом вищої освіти України за другим (магістерським) рівнем вищої освіти в галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування.

Метою проведення додаткового вступного випробування є виявлення достатності рівня знань вступників для опанування ними освітньо-наукової програми підготовки третього рівня вищої освіти для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування.

Метою програми додаткового вступного іспиту до аспірантури за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування (далі – Програма) є викладення основних вимог до вступників, надання їм вичерпної інформації стосовно обсягу навчального матеріалу, що вноситься на додаткове вступне випробування, критеріїв його оцінювання та процедури проведення.

Програма складається зі вступу, основної частини, в якій викладено повний перелік навчального матеріалу, що вноситься на додаткове вступне випробування, та прикінцевих положень, в яких, зокрема, вміщено критерії оцінювання та приклади типових тестових завдань, списку літератури, з якою рекомендовано ознайомитись до проходження додаткового вступного випробування.

Додаткове вступне випробування здійснюється в усній формі. Усі запитання сформульовані у межах навчального матеріалу, наведеного в основній частині Програми та відповідають Стандарту вищої освіти України за другим (магістерським) рівнем вищої освіти в галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування зі спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування.

Під час додаткового вступного випробування вступникам забороняється користуватися будь-якою допоміжною літературою (підручники, посібники, науково-практичні коментарі, тексти нормативно-правових актів (кодексів, законів та ін.) як в паперовому, так і в електронному вигляді) та будь-якими іншими джерелами інформації (мережею Інтернет тощо), а також технічними засобами.

Додаткове випробування проводиться у письмовій формі. Користування довідниками та іншою допоміжною літературою не дозволяється. Додаткові вступні випробування

оцінюються за шкалою «зараховано» / «незараховано». Вступник, що отримав «незараховано» до складання вступних фахових випробувань та випробувань з іноземної мови не допускається. **Вступне випробування проводиться у письмовій формі, триває 2 академічні години (90 хв.) і складається з трьох відкритих теоретичних завдань.** При підготовці до вступного випробування рекомендується користуватися інформаційними джерелами, наведеними у кінці програми.

Таблиця 1.

Критерії оцінювання відповідей на питання у білетах

Оцінка	критерій
Зараховано	Надана повна відповідь на поставлені запитання, або відповідь з незначною кількістю помилок
Не зараховано	Знання з питань програми відсутні; вміння використовувати прийоми, способи та інструменти управління не виявлені

II. ТЕМИ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ДОДАТКОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

Тема 1. Предмет і методологічна основа теорії публічного управління та адміністрування

Публічна сфера і соціальні комунікації. Поняття, ознаки та природа публічного управління та публічної політики. Цілі публічного управління. Інструменти публічного управління та публічної політики. Процедури публічної політики. Сучасна (традиційна) модель публічного управління. Публічне адміністрування та муніципальна публічна влада.

Нова модель публічного управління: обслуговування замовників (клієнтів); кваліфікація і компетенція кадрів адміністрації; інформаційна система (управління адміністрацією); організаційна система (структура).

Тема 2. Система органів державної влади в Україні

Конституційні засади побудови структур державного управління в Україні. Поняття публічної адміністрації. Поняття і види суб'єктів (суб'єкти ад

Президент України: повноваження щодо виконавчої гілки влади. Консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи і служби, що створюються Президентом України для здійснення своїх повноважень. Адміністративно-правовий статус Офісу Президента України. Інститут представників Президента України.

Адміністративно-правовий статус Ради національної безпеки і оборони України. Поняття і види органів виконавчої влади. Система органів виконавчої влади. Класифікація органів виконавчої влади за масштабом діяльності. Вищі, центральні, місцеві органи виконавчої влади, характеристика їх адміністративно-правового статусу. Кабінет Міністрів

України. Міністерства, державні агентства, інспекції, служби та центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом. Територіальні органи центральних органів виконавчої влади: права, компетенція, функції. Місцеві державні адміністрації в системі державного управління. Реформування організаційної структури державного управління в Україні.

Теоретичні засади правового забезпечення децентралізації державного управління. Поняття і сутність децентралізації. Місцеве самоврядування як форма децентралізації влади та гарантія демократичного політичного режиму.

Децентралізація влади як засіб забезпечення надання якісних адміністративних послуг на рівні територіальної громади. Концепції децентралізації управління: європейський та світовий досвід децентралізації управління.

Тема 3. Публічна служба в Україні

Публічна служба та публічні службовці. Види публічної служби. Принципи публічної служби. Посади в органах публічної служби: види та категорії посад в органах публічної влади. Управління публічною службою. Державна політика у сфері публічної служби. Організація управління публічною службою. Управління службою в органі державної влади.

Вступ на публічну службу. Умови вступу на публічну службу. Відбір кандидатів на публічну службу. Порядок проведення конкурсу на посади публічної служби. Підготовча служба та призначення публічних службовців.

Правовий статус публічного службовця. Основи правового статусу публічного службовця. Обов'язки публічного службовця. Права публічного службовця. Обмеження, пов'язані зі статусом публічного службовця. Етика публічної служби. Відповідальність публічних службовців.

Адміністративна відповідальність публічних службовців. Кримінальна відповідальність публічних службовців. Дисциплінарна відповідальність публічних службовців.

Тема 4. Інформація та дані в публічному управлінні.

Місце інформації та даних у публічному управлінні. Поняття «інформація», «дані», «знання» та їх взаємозв'язок. Характеристики та властивості інформації. Відкриті та закриті дані в публічному управлінні. Критерії відкритості даних. Модель відкритості даних Тіма Бернерса-Лі. Таємна, конфіденційна та службова інформація.

Комунікації з громадськістю. Форми і методи консультацій з громадськістю. Інформаційний запит. Оприлюднення публічної інформації у формі відкритих даних.

Стратегія розвитку відкритих даних в Україні. Особливості застосування функціоналу єдиного державного порталу відкритих даних data.gov.ua в публічному управлінні.

Державна інформаційна політика. Основні напрями, суб'єкти, гарантії та права на інформацію, масова інформація та засоби масової інформації, інформаційна продукція та інформаційна послуга, відповідальність за порушення законодавства про інформацію

Тема 5. Аналіз політики та врядування.

Державна політика і демократичне врядування. Цикл вироблення політики - етапи формування і реалізації державної політики. Повноваження органів влади у формуванні і реалізації політики. Зміст державної політики. Політика як процес: затрати, результати, впливи і наслідки. Рішення щодо політики. Лідерство і цінності у формуванні політики. Унормування процедур аналізу політики в Україні та світі.

Процедури аналізу політики. Види аналізу політики. Економічний, політичний і соціальний аналіз.

Тема 6. Громадський моніторинг, громадська експертиза та громадський контроль

Реалізація права громадян на участь в управлінні державними справами. Принцип підзвітності органів влади. Зміст, форми та характер участі організацій громадянського суспільства в процесі вироблення державної політики.

Організація та проведення громадської експертизи діяльності органів влади. Інституційне та організаційне забезпечення громадської експертизи діяльності органів влади в Україні. Процедура проведення громадської експертизи. Оформлення результатів та рекомендацій громадської експертизи. Контроль за врахування рекомендацій.

Планування та проведення громадського моніторингу. Мета та особливості громадського моніторингу. Етапи проведення громадського моніторингу. Оцінка результатів громадського моніторингу.

Тема 7. Стратегічне управління та національна безпека

Теоретичні засади стратегічного управління. Стратегічний підхід до управління. Концепції стратегічного управління. Стратегічне управління як процес. Документи стратегічного планування, визначені законодавством. Державна стратегія регіонального розвитку. Особливості регіональних стратегій розвитку. Комплексний підхід до розробки національних/регіональних програмних документів щодо розвитку публічного управління.

Політика європейської взаємодії і євроатлантичної співпраці. Національні інтереси, конфлікти і міжнародна взаємодія у політиці. Міжнародна безпека, основні загрози

міжнародній безпеці. Національна безпека і безпекова політика. Стратегія національної безпеки України.

Тема 8. Розвиток електронного урядування

Електронне урядування: поняття, сутність, актуальність, мотивація запровадження та функціонування. Основні принципи, пріоритети та напрямки розвитку електронного урядування. Моделі електронного урядування.

Впровадження електронного урядування в Україні. Основні етапи розвитку електронного урядування в Україні. Центральні органи влади відповідальні за формування та реалізації політики щодо впровадження електронного урядування.

Зарубіжний досвід впровадження електронного урядування. Звіти ООН щодо розвитку електронного урядування. Індекс розвитку електронного урядування та його складові. Основні моделі і підходи до впровадження електронного урядування в зарубіжних країнах. Аналіз кращих практик впровадження електронного урядування.

Досвід впровадження електронного урядування в Європейському Союзі. Поняття, основні характеристики та класифікація електронних державних послуг. Фази реалізації електронних державних послуг. Нормативно-правові засади надання електронних адміністративних послуг. Електронні закупівлі. Обов'язкові електронні послуги в Європейському Союзі та в Україні: порівняльний аналіз.

Тема 9. Електронна демократія та її основні складові

Сутність електронної демократії. Основні етапи розвитку електронної демократії. Особливості сучасного етапу розвитку електронної демократії в Україні.

Основні проблеми і перспективи розвитку електронної демократії. Особливості розвитку електронної демократії в Україні та зарубіжних країнах. Електронна участь громадян у процесі прийняття управлінських рішень. Інструменти електронної демократії. Електронні звернення. Електронні петиції. Електронне голосування.

Електронні консультації щодо політики та законодавства. Електронний парламент в Україні та світі. Організаційно-правові та інституційні засади побудови й функціонування електронного парламенту.

ІІІ. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Нормативні акти:

1. Конституція України (зі змінами) URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

2. Про вищу освіту. Закон України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Про державну службу. Закон України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
4. Про доступ до публічної інформації Закон України URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
5. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики Закон України URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>
6. Про місцеві державні адміністрації Закон України URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/586-14>
7. Про засади державної мовної політики. Закон України URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5029-17>
8. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
9. Про наукову і науково-технічну діяльність. Закон України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
10. Про основи національної безпеки. Закон України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/964-15>
11. Про службу в органах місцевого самоврядування. Закон України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>
12. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
13. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011

Навчальна та наукова література

14. Адміністративне право України: Підручник / За заг. ред. Т.О. Коломієць. К. : Істина, 2015. 480 с.
15. Бакуменко В.Д., Бондар І.С., Горник В.Г., Шпачук В.В. Особливості публічного управління та адміністрування: навч. посіб. Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. 256 с
16. Бакуменко В.Д. Прийняття рішень в державному управлінні: Навчальний посібник [у 2 ч.]. Ч. 1. Теоретико-методологічні засади. К.: ВПЦ АМУ, 2010. 276 с.
17. Бойко О. Д. Історія України : підручник. 5-ге вид., допов. Київ : Академ. видав., 2014. 717 с.
18. Гуменник В.І., Копчак Ю.С., Кондур О.С. Менеджмент організацій : навч. посіб. К. : Знання, 2012. 503 с.
19. Державна політика і демократичне урядування: становлення та взаємовплив : підручник / авт. кол. : Е. А. Афонін, Л. В. Гонюкова, В. В. Голубь та ін.; за заг. ред. В. А. Ребкала, В. В. Тертички, В. А. Шахова. Київ : К.І.С., 2016. 264 с.

- 20 Доброскок Ю. Б., Шталь Т. В., Тищенко О. О., Проскурніна Н. В. Глобальна економіка: навч. посіб. Харків : Форт, 2016. 358 с.
21. Економічна теорія: навч. посіб. / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. Харків : Право, 2016. 267 с.
22. Кириченко В.М., Куракін О.М. Теорія держави і права: модульний курс : навч.посібник для студ. ВНЗ. К.: ЦУЛ, 2010. 263 с.
- 23.Конституційне право України : посіб. для підготовки до іспитів / Ю.Г.Барабаш, Т.М. Слінько, Л.І. Летнянчин та ін. 3-тє вид., перероб. та доп. Х.: Право, 2016. 346 с.
24. Качан Я.В. Публічна політика в системі органів виконавчої влади на території України. Науковий журнал «Публічне управління і адміністрування в Україні». Серія «Державна служба», 2022, випуск 32. С. 46-49. DOI <https://doi.org/10.32782/rma2663-5240-2022.32.8>
25. Лахижа М.І. Модернізація публічної адміністрації: теоретичні та практичні аспекти.- Полтава: РВВ ПУСКУ, 2009 289 с
26. Малиш Н. А. Бюджетно-податкова політика України : навч.-метод. матеріали / Н. А. Малиш, Л. В. Ільченко- Суюва. Київ : НАДУ, 2015. 52 с.
27. Мельниченко Б. Б. Публічне управління в Україні в умовах євроінтеграції: адміністративно-правовий вимір. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2019. 372с.
- 28.Менеджмент для місцевих органів публічної влади. Підручник. // М. Бутко, І. М. Бутко, М. Ю. Дітковська, Н. Іванова, І. М. Олійченко. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 412 с.
- 29.Міненко М.А. Публічне управління: теорія та методологія: монографія. Київ: Київ. нац.. торгівельно-екон. університет, 2014. 404 с
- 30.Олуйко В. М. Кадрові процеси в державному управлінні України: стан і перспективи розвитку: монографія. Хмельницький: Вид-во ХУУП, 2005. 326 с.
31. Право в публічному управлінні: навч. посіб. / Н. Г. Плахотнюк, В. І. Мельниченко, С. Д. Дубенко та ін. Київ: НАДУ, 2018. 240 с.
32. Про затвердження Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2024 році. Наказ МОН № 266 від 06.03.2024 року. URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/9990/
33. Про затвердження Програми предметного тексту з управління та адміністрування єдиного фахового вступного випробування. Наказ МОН № 157 від 11.02.2022 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MUS36740>
34. Публічна політика : навч. посіб. / авт. кол.: С. О. Телешун, С. В. Ситник, І. В. Рейтерович та ін.; за заг. ред. С. О. Телешуна, д-ра політ. наук, проф. Київ : НАДУ, 2016. 340 с.
35. Публічна служба : навч. посіб. / С.М. Серьогін, Н.А. Липовська [та ін.]; за заг. ред. С.М. Серьогіна. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2019. 230 с.

36. Публічне управління: термінол. слов. / уклад. : В. С. Куйбіда, М. М. Білинська, О. М. Петрос та ін. ; за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білинської, О. М. Петрос. Київ : НАДУ, 2018. 224 с.
37. Публічне управління в умовах інституційних змін : колективна монографія / За наук. редакції д. держ. упр. Р. В. Войтович та П.В. Ворони Київ, 2018. 475 с
38. Реформа системи державного управління та місцевого самоврядування: стан, виклики, перспективи здійснення : наук. доп. / авт. кол. ; за заг. ред. В. С. Куйбіди. Київ :НАДУ, 2018. 180 с.
39. Скакун О. Ф. Теорія права і держави : підручник. 4-те вид., допов. і перероб. Київ : Правова єдність: Алерта, 2014. 524 с.
40. Соціальна і гуманітарна політика: підручник / [авт. кол.: В. П. Трощинський, В. А. Скуратівський, М. В. Кравченко та ін.]; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського. Київ: НАДУ, 2016. 792 с
41. Старостенко Г. Г. Національна економіка : навч. посіб. / Г. Г. Старостенко, С. В. Онишко, Т. В. Поснова ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т держ. податк. служби України. Київ : Ліра-К, 2016. 430 с.
42. Трансформація трудових відносин та профспілкового руху у посткомуністичних країнах/ за наук. редакції докт. н. держ. упр., проф.М. І. Лахижі; к. н. держ. упр., доц. Я. В. Качан та; к. н. держ.упр.,доц. В. Б. Сухомлина. Київ, 2023. 310 с.
43. Тертичка В.В. Стратегічне управління: підручник. Київ: «К.І.С.»,2017. 932 с.
44. Фінанси: підручник / [І. О. Лютий та ін.]; за ред. д-ра екон. наук, проф., заслуж. економіста України І. О. Лютого ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Ліра-К, 2017.
45. Українські реалії ринку праці в умовах глобалізації: колективна монографія / за наук. редакції докторів держ. упр. Р. В. Войтович, П. В. Ворони, М. І. Лахижі. Київ, 2021. 238 с.
46. Чепінога В. Г. Основи економічної теорії: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Г. Чепінога; Нац. акад. наук України, Київ. ун-т права. Київ : Ліра-К, 2017. 240 с.
47. Ющик О. І. Конституційні основи розвитку законодавства України: навч. посіб. Київ: Юридична думка, 2015.

Проректор з наукової та міжнародної роботи,
професор
Методист аспірантури
Завідувачка кафедри публічного управління,
адміністрування та права
Гарант ОНП, професор

Олена СТЕПОВА
Ніна ГАХ

Інна КУЛЬЧІЙ
Микола ЛАХИЖА